

Skjemainformasjon

Skjema	Samarbeids- og utviklingstiltak for arkiv og museum 2012 (bokmål)
Referanse	489515
Innsendt	15.10.2011 14:23:33

Opplysninger om søker

Søker

Navn på organisasjonen	Varanger Museum avdeling Vardø museene
Institusjonens leder	Monica Dahl
Postadresse	Per Larsens gate 32
Postnummer / Poststed	9950 Vardø
Tlf. til organisasjon	78988075
Prosjektets kontaktperson	Monica Dahl
Tlf. til kontaktperson	45487296
E-post til kontaktperson	monica.dahl@varangermuseum.no
Nettside	http://varangermuseum.no
Org. Nr	9893 49 716

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt

Søknaden gjelder Formidling og dialog

- 6 Prosjekter og prosesser som inkluderer digital og annen nyskapende formidling, brukermedvirkning og publikumsundersøkelser

Tittel på prosjektet Steilneset minnested forprosjektet

Sammendrag av prosjektet

Varanger Museum skal forvalte Minnestedet over Ofrene for Trolldomsprosessene i Vardø som er skapt av Louise Bourgeois og Peter Zumthor. Museets mål er å gi lokalbefolkningen og besøkende til Vardø, en helhetlig tilnærming til trolldomsprosessene, gjennom kunst, arkitektur, og en utstilling hvor stemmene til ofrene høres. Samtidig som man belyser museets samfunnsrolle i dag, gjennom å vise menneskerettighetsutfordringer i dag som gjenspeiler rettspraksis i de historiske trolldomsprosessene.

Prosjektbeskrivelse

1. Innledning

Varanger Museum avdeling Vardø har fått ansvaret om å forvalte Steilneset minnestedet over ofrene for Trolldomsprosessene i Finnmark som åpnet i juni 2011. I år 2000 tok Vardø kommune initiativ til å reise et minnesmerke over ofre for trolldomsprosessene i Finnmark. En komité satt sammen av representanter av Vardø kommune, Finnmarks fylkeskommune Varanger Museum og Statens vegvesen har utviklet prosjektet. Minnestedet er skapt gjennom et unikt samarbeid mellom billedkunstneren Louise Bourgeois og arkitekten Peter Zumthor. De mange skjebnene for prosessene er synliggjort gjennom Liv Helene Willumsen sin formidling av de gamle rettsprotokollene.

2. Mål

Museet i Vardø er i startfasen om å skape et unikt tilbud som skal gi lokalbefolkningen og besøkende til Vardø, en helhetlig tilnærming til trolldomsprosessene, og har som mål å lage en nyskapende formidlingsplan som omfatter:

- Installasjonen av Louise Bourgeois.
- Peter Zumthors arkitektur.
- Et digitalt formidlingsprosjekt som vil tilgjengeliggjøre materialet fra de historiske

trolldomsprosessene, blant annet gjennom en nettside for Steilneset minnested.

- En ny utstilling på museet i Vardø som tar sikte på å dokumentere disse prosessene, med blant annet bruk av ofrenes stemmer som finnes nedtegnet i rettsprotokollene i Statsarkiv i Tromsø

- Museet også ønsker å belyse hvordan sentrale aspekter av de historiske prosessene fremdeles blir brukt mot utsatt mennesker og grupper i dag.

Målet med forprosjektet er å skape et nytt formidlingsbegrep som fletter sammen kunst, arkitektur, utstillinger, samt å belyse museums samfunnsrolle i dag gjennom å vise menneskerettighetsutfordringer som finnes i dag, som gjenspeiler rettspraksis i de historiske trolldomsprosessene på 1600-tallet.

Det første trinn i arbeidet er å utarbeide et forprosjekt som skal beskrive hvordan monumentet og forskningsdokumentasjon, kan flettes sammen i en helhetlig formidlingsplan med den nye utstilling. Det vil også være naturlig at Vardøhus festning skal være en del av forprosjektet. I utredningen av formidlingsplanen er det naturlig at tankene om den nye utstillingens innhold og inntrykk er tatt med. Men utviklingen av utstillingen vil være et selvstendig prosjektet som igangsettes etter formidlingsplanen er laget.

Det andre trinn vil være å videreutvikle utstillingens del av forprosjektet hvor man engasjerer en produsent som skal skape de fysiske og digitale utstillingene. Søknaden omfatter trinn 1.

3. Prosjektbeskrivelse

3.1 Forprosjektet

3.11 Vardø museum skal lage en formidlingsplan som skal bygges på et fundament som består av monumentet, installasjonen og forskningen. Som en del av planen, ønsker museum å utrede hvordan den nye utstilling om trolldomsprosessene som er planlagt, skal finne en form og uttrykk som vil utfylle og utdype disse tre fremragende elementer. Målet er at disse fire elementer vil oppfattes som en helhet og vil gi besøkende av alle alder en forståelse av, og tilnærming til de mange forskjellige sider av trolldomsprosessene.

3.12 Bakgrunn for, og utviklingen av monumentet, det vil si bakgrunn for Bourgeois installasjon og Zumthors bygg, skal flettes sammen i formidlingsplanen. Blant annet har Bourgeois sagt at utgangspunktet for hennes interesse i å delta i prosjektet var: At overgrep mot kvinne i mang en sammenheng, og på tvers av kultur og samfunn, dessverre ikke er et rent historiske faktum

3.13 Det tas sikte på å tilgjengeliggjøre forskningsmaterialet digitalt på nettet som en del av de planlagte web løsningene. Forprosjektet skal også utrede hvordan stemmene fra rettsprotokollene og annet historisk material i arkivene kan benyttes i formidlingsplanen

3.14 I forhold til utviklingen av et formidlingsplan er et samarbeid med arkitekten av monumentet / forskeren ønskelig, det er en unik mulighet for Vardø kommune og Finnmark fylkeskommune til å få gjennomføre et prosjekt som vil preges av en designfilosofi av høy kvalitet fra a til å, samt av forskning på høyest nivå.

3.2 Hovedprosjekt utstilling

3.21 Med utgangspunkt i det nylig åpnet monumentet og forskningsmaterialet som er grunnlaget for bygget, utarbeidet av Liv Helene Willumsen, skal Vardø museene lage en utstilling med både fysiske og digitale elementer, som har et mål å formidle historien om trolldomsprosesser. Utstillingen vil kunne ta i bruk forskjellige uttrykk – en spennende mulighet som allerede nå peker seg ut er å utnytte stemmene som finnes i rettsprotokollen. Her vil man kunne understreke det individuelle ved hver person som ble henrettet under prosessene i Finnmark, som forskeren Liv Helene Willumsen skriver:

det enkeltes stemme med sin spesielle valør, kommer til sin rett gjennom vektlegging av hva den enkelte sa under rettsaken.

3.22 Men det er også et mål om å belyse i utstillingen hvordan aspekter av trolldomsprossenene i Finnmark på 1600- tallet, blant annet overgrep mot kvinner og tvunget tilståelse, er like aktuelle i dag: Dvs. museum ser for seg en menneskerettighets tilnærming i tillegg til den historiske fortelling. Å understreke en slik tilnærming kan man nevne fra 2011:

- I 2011 i Iran var Ahmadinejads allies charged with sorcery:

<http://m.guardian.co.uk/world/2011/may/05/ahmadinejad-allies-charged-with-sorcery?cat=world&type=article>

- Eller i den nylig avsluttet rettssak i oktober 2011 mot Amanda Knox i Italia, var Knox

beskrevet av aktorat som en heks i ord som kunne like godt være funnet i rettsprotokoller fra 17-tallet

- I flere av verdens deler er utsatt grupper, både kvinne og barn, i dag beskyldte og dømt for å praktisere trolldom. Blant annet finnes det en studie av UNICEF <http://whrin.org.uk/2011/06/24/unicef-study-children-accused-of-witchcraft-2010/> som ser på barn som er ofre for vold og mishandling på grunn av lokale oppfatninger, representasjoner og praksis tilknyttet til trolldom, studien heter Bårn beskyldt for hekseri.

- Det også finnes eksempler i afrikanske grupper i Storbritannia

<http://whrin.org.uk/2011/06/24/report-by-afuca-what-is-witchcraft-abuse/>
Wullumsen skriver videre at:

Det blir tydelig hvordan vilkårlige beskyldninger, press under forhør, ledende spørsmål under forhør og bruk av tortur ledet til bekjennelse... Trolldomsprosessene i Finnmark som foregikk i perioden 1600 -1692, var en sen utløper av det europeiske trolldomsprosessene. Overalt der trolldomsprosesser foregikk var statens innvirkning av stor betydning. Slik var det også i kongeriket Danmark/Norge. Statens rolle under prosessene var innvevd i lovgivningen, rettapparatets funksjon og i kirkens virksomhet Disse siste setningene kan beskrive hvordan andre uskyldige grupper har opplevd lignende prosesser gjennom tiden og fram til i dag, både utøving / misbruk av makt av staten og tilståelse som en nødvendig konsekvens av maktmisbruk. Man nevner for eksempel: Stalins ofre i Russland før og etter andre verdens krig og i østblokk landene fra 1945; the Guildford 4 og Maguire 7 i Storbritannia samt fangene på Guantanamo Bay i krigen mot terror. Også her i Norge er Fritz Moen saken et eksempel om hvordan politiet har misbrukt makten sin i forhold til tilståelse.

Slike metoder, samt spørsmålet om vold mot kvinne vil være utgangspunktet for å trekke grunnleggende menneskerettighets spørsmål inn i utviklingen av utstillingen.

Et undervisningsopplegg, både om de historiske prosessene men også menneskerettighets spørsmål, vil være et hoved satsingsområde for prosjektet.

4. Reiseliv

Kulturprosjekter er ofte beskrevet som fyrtårn i reiselivssammenhenger, med Steilneset kan man virkelig peke på et fyrtårn i reiselivs sammenhenger med en installasjon av Louise Bourgeois i en ramme av Peter Zumthors arkitektur.

Utenriksminister Støre har understreket Barents Regionens rolle i fremtids Europa, i den videre utvikling av Steilneset prosjektet ser man konturer av et fokuspunkt i regionen som kan trekke blikk – og besøkende fra hele verden: et enestående kultur- og reiselivsprosjekt som omfatter arkitektur, skulptur, forskning og en nyskapende utstilling med både en historisk fortelling men i tillegg et ønske å belyse konkrete menneskeretts utfordringer som finnes i dag.

5. Samarbeidspartner

Museum ser for seg at eksisterende samarbeid med universitets miljøer, Finnmark fylke, National turistveg og Vardøhus festning skal fortsette, i tillegg skal museum invitere Kontor for voldsoffererstatning i Vardø til å delta. Man tar sikte på om å etablere internasjonale samarbeidspartnere både i forhold til de historiske fortellinger og menneskerettighets spørsmål.

- samarbeid med forskingsmiljø UiT samt NTNU

- regionale samarbeidstiltak Finnmarks fylkeskommune rup midler

- Nasjonale Turistveg

- Kontor for voldsoffererstatning i Vardø

- Vardøhus festning

- Samarbeid internasjonelt for eksempel gjennom deltakelse i allerede eksistering menneskerettsnettverker Witchcraft and Human Rights network <http://whrin.org.uk/>

- Unesco <http://whrin.org.uk/2011/06/24/unicef-study-children-accused-of-witchcraft-2010/>

- University of Lancaster <http://whrin.org.uk/2011/06/24/call-for-papers-capturing-witches-histories-stories-images/>

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato 01.01.2012

Sluttdato 30.06.2012

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
--------	----------	----------

Andre opplysninger / kommentarer om framdrift- / aktivitetsplan.

Museum tar sikte på å arrangere tidlig i arbeidsperioden et fagseminar med de som har deltatt i utviklingen av Steilneset minnested:: Finnmark fylkeskommune, Nasjonal Turistveg og forskere fra Universitet i Tromsø. Seminaret skal utvides med representanter for Vardøhus festning, Vardø kommune, representanter for tverrfaglig studieprogram i kulturminneforvaltning på NTNU som arbeider med det en kan kalle for vonde eller mangetydig kulturminner- Museum vil også arrangere et åpent møte for befolkning i Vardø tidlig i prosjektperioden.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Ja

Samarbeidspartner 1

Navn	finnmark fylkes kommune
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Fylkeshuset,
Postnr / Poststed	9815 Vadsø
Kontaktperson	Reidun Laura Andreassen
Tlf. til kontaktperson	78963000
E-post til kontaktperson	reidun.laura.andreassen@ffk.no
Rolle	Representant for regional utvikling

Samarbeidspartner 2

Navn	Universitet i Tromsø
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Romssa universitehta.
Postnr / Poststed	9037 Tromsø
Kontaktperson	Liv Helene Willumsen
Tlf. til kontaktperson	77660509
E-post til kontaktperson	liv.willumsen@uit.no
Rolle	Forsker

Samarbeidspartner 3

Navn	NTNU
Formell avtale?	Nei
Postadresse	NTNU

Postnr / Poststed	7491 Trondheim
Kontaktperson	Tor Einar Fagerland
Tlf. til kontaktperson	73596431
E-post til kontaktperson	tor.e.fagerland@ntnu.no
Rolle	Forsker

Samarbeidspartner 4

Navn	Nasjonale Turistveger
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Haugeveien 32
Postnr / Poststed	5005 Bergen
Kontaktperson	Svein Rønning
Tlf. til kontaktperson	55900092
E-post til kontaktperson	sveinron@broadpark.no
Rolle	Curator for Steilneset

Prosjektbudsjett

Prosjekt
Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	prosjektleder 6 måneder	kr 270 000,00
	konservator 2 måneder	kr 90 000,00
Varer/utstyr		kr 0,00
Tjenester kjøpt av andre		kr 0,00
Andre utgifter (spesifiser)	reiseutgifter	kr 40 000,00
	Leie av kontorplass og utstyr	kr 12 000,00
Totale utgifter		kr 412 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 165 000,00</u>
Egen finansiering	Ja	kr 147 000,00
Finnmark fylkes kommune Regional Utviklings Midler	Nei	kr 40 000,00
Nasjonale turistvegar	Nei	kr 30 000,00
Vardø kommune	Nei	kr 30 000,00
Totale inntekter		kr 412 000,00

Vedlegg

- Åpning av Steilneset minnested.pdf